

Mariusz Rosik

Spotkanie autorów serii "Nowy Komentarz Biblijny" do ksiąg Nowego Testamentu

Collectanea Theologica 76/1, 195-196

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MARIUSZ ROSIK, WROCŁAW

SPOTKANIE AUTORÓW SERII „NOWY KOMENTARZ BIBLIJNY” DO KSIĄG NOWEGO TESTAMENTU

29 grudnia 2005 r. odbyło się we Wrocławiu spotkanie komentatorów ksiąg Nowego Testamentu „Nowego Komentarza Biblijnego”, który zaczął się już ukazywać w wydawnictwie Edycja Świętego Pawła. Redaktorami nowego komentarza są: ks. prof. Antoni Paciorek (KUL), ks. prof. Roman Bartnicki (UKSW), ks. prof. Tadeusz Brzegowy (PAT), ks. prof. Antoni Tronina (KUL) i ks. prof. Julian Warzecha (UKSW). Słowo otwierające pierwszy tom komentarza napisał jeszcze Jan Paweł II. Stwierdził w nim, że „egzegeza jest taką dyscypliną nauki, która wymaga z jednej strony zastosowania właściwych metod badawczych nie związanych bezpośrednio z teologią, a z drugiej domaga się głębokiej wiary w Chrystusa, Syna Bożego, w którym Objawienie dokonało się w pełni”. Autorzy komentarzy wyjaśniają poszczególne perykopy w kilku etapach. Pierwszy wprowadza w zagadnienia literackie, obejmujące krytykę tekstu, strukturę perykopy oraz historię tradycji i redakcji. Drugi etap to zasadnicze objaśnienie tekstu, wiersz po wierszu. Etap ostatni wreszcie to omówienie aspektu kerygmatycznego perykopy, który pozwala wydobyc zasadnicze orędzie. Po każdej z perykop podana została także najnowsza bibliografia z danego zakresu.

We wrocławskim spotkaniu, które odbyło się w obecności arcybiskupa metropolity dr. hab. Mariana Gołębiewskiego, wzięli udział polscy egzegeci, profesoria uczelni teologicznych: A. Paciorek, R. Bartnicki, A. Malina, S. Haręzga, R. Pindel, S. Hałas, S. Mędała, A. Sikora, M. Rosik, a także przedstawiciel wydawcy – Edycji Świętego Pawła.

Ks. prof. Antoni Paciorek wygłosił referat na temat: „*Regula fidei*” drogą odczytywania i przekazywania Objawienia Bożego. Starożytna zasada, zwana regułą wiary, pozwalała zachować prawowierną, zgodną z nauką Kościoła interpretację Pisma Świętego. Oprócz żywej Tradycji, obejmowała ona także *lex orandi*, zwyczaj chrześcijański, naukę biskupów będącą w nurcie *magisterium Ecclesiae*. Już od czasów apostoelskich reguła wiary, rozumiana jako zestaw podstawowych zasad wiary chrześcijańskiej, podkreślała główne treści wiary, służyła pomocą w interpretacji Biblii i ukazywała prawowierną Tradycję, w odróżnieniu od tej, na którą

powoływali się twórcy herezji. Hermeneutycznym *principium* dla egzegety winien być Kościół i jego wiara. Jest to *terminus a quo* współczesnej egzegezy; *terminus ad quem* ustanawia Duch Święty, który ożywia interpretację i wskazuje nowe, przystosowane do współczesnych potrzeb odczytanie tekstów natchnionych.

Drugie wystąpienie wygłosił ks. dr hab. Mariusz Rosik; jego tytuł brzmiał *Nowy Testament a literatura antyczna*. Komentując Biblię, często sięga się po teksty pisarzy antycznych, które mogły stać się inspiracją dla autorów biblijnych. Ukazuje się podobieństwa literackie, podobne motywy i idee. Bada się słownictwo, strukturę zdań i całych perykop, by wykazać, że autor biblijny mógł znać tradycje literackie ludów starożytnych i czerpać z nich w przekazywaniu prawd natchnionych. Wszystko to jest jak najbardziej słuszne, natomiast konieczne wydaje się podkreślenie, że samo dostrzeżenie podobieństw tekstu biblijnego do utworu literatury starożytnej, czy to powstałej wśród ludów bliskowschodnich, czy też w kulturze grecko-helleńskiej, jest zatrzymaniem się w połowie drogi. Nie wolno zatrzymywać się jedynie na studiach komparatystycznych, zestawiając wyniki analiz literackich. Konieczne jest uzasadnienie teologiczne owych zapożyczeń czy wpływów. Autor biblijny, przejmując (bezpośrednio lub pośrednio) jakiś model literacki z pozabiblijnych dzieł, dostosowywał go do przyjętych przez siebie założeń teologicznych. Wydaje się, że ten jego redakcyjny wysiłek przepracowania teologicznego winien być odnotowany w komentarzach.

W ramach dyskusji omówiono kwestie techniczne przygotowania komentarzy (terminy, kwestie używania transkrypcji, skrótów ksiąg pozabiblijnych, strukturę komentarza itp.). Poruszono także szeroki problem, w jaki sposób nowotestamentaliści polscy mogliby pomóc duszpasterstwu biblijnemu w Polsce. Postawiono postulat, aby za serią komentarzy powstała także seria analogiczna do „Geistliche Schriftlesung”, duchowej i duszpasterskiej lektury Biblii. Należałoby ją opracować w kluczu liturgicznym jako komentarze do czytań na każdy dzień. Zauważono także potrzebę publikacji nowego wstępu ogólnego do Pisma Świętego oraz przygotowania materiałów do prowadzenia ćwiczeń z egzegezy biblijnej. Z punktu widzenia duszpasterskiego, naglącą potrzebą okazuje się znalezienie metod przekazu przełożenia wyników nauk biblijnych na potrzeby wiernych. Chodzi o konkretne zastosowanie słowa Bożego w codziennym życiu. Wszystkie te inicjatywy mogłyby być kierowane przez powstające w Polsce Dzieło Biblijne im. Jana Pawła II. W wymiarze archidiecezjalnym prowadzone są bądź przygotowywane inicjatywy: *Verbum cum musica*, dwuletnie podyplomowe studia biblijne, Diecezjalna Niedziela Biblijna oraz tzw. kwadrans biblijny, czyli dziesięciminutowa lektura Biblii w rodzinie, przynajmniej raz w tygodniu.

ks. Mariusz Rosik, Wrocław